

Sygn. akt: I C 356/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	Tomasz Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko H. G., E. G.

o ochronę praw autorskich

1. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 363.984,27 (trzysta sześćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt cztery 27/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 maja 2017 roku do dnia zapłaty;
2. umarza postępowanie w ograniczonej części żądania pozwu;
3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 29.981,00 (dwadzieścia dziewięć tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt jeden 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nakazuje pobrać od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 4.405,04 (cztery tysiące czterysta pięć 04/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Tadeusz Trojanowski

I C 356/17

UZASADNIENIE

Powód-(...) w W. ostatecznie wnosił o zasądzenie kwoty 363 984,27 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu, razem z kosztami procesu(k.1709).

Pozwani H. i E. G. wnosili o oddalenie powództwa(k. 653,2291) .

Sąd ustalił co następuje.

Pozwani do 20.11.2015 r. prowadzili działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej (...) - (...). Do 31.03.2015 r. działalność ta polegała na odbieraniu programów telewizji nadawanych przez inne stacje tv oraz na ich rozprowadzaniu – w całości i bez zmian – w sieci kablowej do zainteresowanych odbiorców za odpowiednią opłatą.

Strona pozwana była więc operatorem tv kablowej działającym w warunkach określonych w ustawie z 29.12 1992 r. o radiofonii i telewizji. Świadczyli usługę rozpowszechniania programów tv na terenie powiatu G.. Znaczną część programów tv rozprowadzanych w sieci kablowej pozwanych stanowiły utwory audiowizualne.

Powód jest organizacją zbiorowego zarządu prawami autorskimi w rozumieniu art.104 prawa autorskiego na podstawie decyzji Ministra Kultury z 29.05.1995 r. i z 28.02.2003 r.

Pozwani pomimo obowiązku zawarcia umowy z powodem prowadzili działalność bez posiadania stosownego zezwolenia, pomimo pism wysyłanych przez powoda; pozwani nie odebrali kierowanych do nich przesyłek, jak podali, przebywali w dacie doręczania za granicą.

Pozwani uiszczali opłaty na rzecz (...) oraz na rzecz (...)

W toku procesu –w dniu 19.07.2018 roku weszła w życie ustawa z 15.06.2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi(uzzapp), moc a której uchylono m.in. rozdział 12 i 12(1) ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych(upapp).Przepis art.81 ust.2 uzzapp wprowadził cenę sztywną- w przypadku , gdy dana organizacja dysponuje prawomocnie zatwierdzonymi tabelami wynagrodzeń na danym polu eksploatacji , to wówczas stawka wynikająca z takich tabel z mocy prawa staje się częścią wszystkich umów zawartych pomiędzy użytkownikami na danym polu eksploatacji.

Powód obecnie legitymuje się prawomocnie zatwierdzonymi tabelami wynagrodzeń. W dniu 26.04.2018 r. uprawomocniło się postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie I Ns 126/13 o zatwierdzeniu tabel wynagrodzeń na polu eksploatacji reemisja.

Od momentu zatwierdzenia tabel wynagrodzeń stosowne wynagrodzenie, (którego dwukrotności dochodzi powód) nie może być większe niż równowartość 2,2 % wpływów pozwanych.

Przepis art.79 ust1 pkt 3 lit.b) upapp odwołuje się do kryterium stosownego wynagrodzenia , które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, jako miernika ryczałtowego odszkodowania określonego tym przepisem. Stosowne wynagrodzenie, o którym mowa w tym przepisie musi być więc ustalane na moment dochodzenia roszczenia , co wynika wprost z wykładni gramatycznej przepisu. Zatem począwszy od wejścia w życie powołanej ustawy uzzapp ustała zasadność dochodzenia dwukrotności równowartości 2,8 % wpływów netto operatora z tytułu reemisji programów tv; zasadna jako punkt wyjścia jest omawiana stawka 2,2 %.

W tej sytuacji odszkodowanie należne powodowi wynosi 363 984, 27 zł zgodnie z wyliczeniem na k.1713.Wysokość wpłat pozwanych na (...)powołana wyżej- pozwala na obliczenie wysokości miesięcznych wpływów , co z kolei pozwala na wyliczenie dwukrotności 2,2 % wpływów. Proste operacje matematyczne na poziomie szkoły średniej przedstawione przez powoda nie były kwestionowane przez pozwanych, który usiłowali jedynie inaczej przedstawić wysokość swoich wpływów; trudno jednak podważać dane, które sami pozwani przekazywali do (...).

Współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu reemisji a wynagrodzenie jest wypłacane za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi pokrewnymi .Pozwani są „korzystającym” na polu eksploatacji „reemisja” a zatem ciąży na niej ustawowy obowiązek zapłaty wynagrodzenia twórcom utworów.

Powód jest organizacją właściwą w rozumieniu art.70 ust.3 ustawy, jest organizacją zbiorowego zarządu prawami autorskimi w rozumieniu art.104 pa na podstawie decyzji Ministra Kultury z 29.05.1995 r. i z 28.02.2003 r. Uprawnienie powoda do dochodzenia należności z tytułu wyświetlania filmów opiera się na umocowaniu ustawowym oraz na powierzeniu praw przez współtwórców i negatorum gestio(zgodne z prawem prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia art.752 kc).Z mocy ustawy wynika domniemanie uprawnienia do wykonywania praw przez powoda, zatem powód nie musi wykazywać dokumentem ,że jest uprawniony do takiego działania. Powód inkasując wynagrodzenia

o których mowa bierze na siebie odpowiedzialność za wypłatę otrzymanych od wyświetlającego należności na rzecz zarówno twórców ,którzy wyraźnie powierzyli powodowi w zarząd swoje prawa, jak i na rzecz autorów, którzy nie zawarli z powodem umowy o powierzenie takich praw.

Powód nie wykonuje zarządu prawami autorów muzycznych, słowno-muzycznych oraz utworów choreograficznych , gdyż zbiorowy zarząd prawami kompozytorów i choreografów w zakresie pobierania tantiem za korzystanie z utworów audiowizualnych na polu eksploatacji wyświetlanie w kinach prowadzi (...). Powód – (...) oraz (...) uzgodnili uprzednio zasady rozłącznego pobierania opłat , o których mowa.

Sąd przeprowadził dowody z następujących dokumentów: dokumenty dotyczące statusu stron decyzje Ministra Kultury z 29.05.1995 i 28.02.2003, odpisy orzeczeń innych sądów, pism powoda do pozwanych, wydruk ze strony (...), odpis kontraktu generalnego z 1.10.2004 r., oświadczenia o przystąpieniu do kontraktu generalnego, przykładowe umowy licencyjne, odpisu ugód z operatorami , pismo dyrektora Departamentu (...) z 2.10.2015 r., fragment wniosku o zatwierdzenie tabel, interpretacje indywidualne dyrektorów izb skarbowych (spis wyżej powołanych dokumentów dołączonych do pozwu jest na k, 12vi 13); umowy licencyjne z (...) dołączone do odpowiedzi na pozew oraz dalsze dokumenty składane do akt w toku postępowania , które obecnie są przedmiotem dowodu bez potrzeby wydawania odrębnego postanowienia w tym przedmiocie.

Sąd zważył co następuje.

Sąd rozpoznaje sprawę biorąc pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy(art.316 kpc).Sąd orzekający ostatecznie podziela- najnowszy z przedstawionych przez strony- pogląd Sądu Najwyższego z 20 lipca 2020 roku, V CSK 108/18 (wyrok k.2277, str. 18 uzasadnienia k.2285 verte), że w sprawie takiej jak niniejsza nie zachodziła konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność wyliczenia wysokości zgłoszonego przez powoda roszczenia. W sytuacji bowiem , w której odszkodowanie należne powodowi ustalone zostało w formie ryczałtu, to jest na podstawie art. 79 ust.1 pkt 3 lit.b) papp a Sąd dysponuje materiałem dowodowym pozwalającym mu na określenie stosownego wynagrodzenia- odpowiadającego w przypadku analizowanym przez SN z szeregu zawartych umów z innymi operatorami sieci kablowych- nie ma potrzeby do sięgania do wiadomości specjalnych.

Dodać należy ,że złożona w niniejszej sprawie opinia biegłego już po jej uzupełnieniu nie nadaje się do przyjęcia jej za podstawę do orzekania. Biegły wyraził pogląd o zebranych materiale dowodowym ,że „...niestety są to materiały dla biegłego mało czytelne...”(k.2203), co podważa możliwość przyjmowania opinii za podstawę do dalszych rozważań. Dane – na które powoływali się pozwani- nie zostały przedstawione, czego skutkiem były tabele w opinii z adnotacjami ”brak danych”(k.2203).Pomyłkę w opinii biegły sprostował (k.2208), jednakże opinia uzupełniająca w ocenie Sądu nie jest jednoznaczna. Znamienne jest, że sami pozwani nadal ją kwestionowali w piśmie procesowym z 14.10.2019 r.(k.2218).Uzupełnianie materiału dowodowego po wydaniu opinii (k.2220) nie może być uwzględnione, gdyż jawi się jako wyczekiwanie na wynik opinii, by w przypadku jej niekorzystnego brzmienia poprzez uzupełnienie dowodów otworzyć sobie drogę do dalszego procesu opiniowania. Proces opiniowania nie jest grą losową, w której wnioskuje się o kolejne opinie w nadziei, że któraś z kolei będzie bardziej korzystna dla pozwanych. Także fakt , iż biegły nie wykonał zlecenia Sadu potwierdza jedynie, że materia ta nie wymaga wiadomości specjalnych(k.2223 verte).Biegły w sposób błędny ,nie przedstawiając przy tym żadnego uzasadnienia wziął pod uwagę tylko dwie kategorii wpływów (k.2224). Podsumowując ten wątek, Sąd nie mógł antycypować nieprzydatności przyszłej opinii, jednak post factum należy zaakcentować jej nieprzydatność , co jest także argumentem za poglądem przytoczonym w powołanym wyżej orzeczeniu SN z 20. 07.2020 r. Opinia biegłego okazała się zatem nieprzydatna, wobec czego pominięto ją w rozważaniach Sądu.

Pozwani w odpowiedzi na pozew zarzucili, że powód nie wykazał roszczenia ani co do zasady ani co do wysokości. Podali ,że powód ogólnikowo wskazał, że znaczną część programów telewizyjnych stanowiły utwory audiowizualne. Podnieśli kwestię utworów włączonych do utworu audiowizualnego. Podali, że częściowo do eksploatacji tych samych utworów na tym samym polu roszczą sobie prawa różne organizacje zbiorowego zarządzania. Odnośnie odmowy podjęcia korespondencji przedsądowej pozwani podali, że w czasie jej doręczenia przebywali za granicą.

Pozwani reemitowali cały szereg kanałów tv , zawierających utwory audiowizualne to jest filmy fabularne i dokumentalne, seriale bajki itd.; wśród kanałów tv były także kanały tematyczne, poświęcone wyłącznie filmom.

Wskazanie konkretnie jakie utwory audiowizualne były reemitowane przez pozwanych nie jest konieczne. Powodowi przysługiwało bowiem domniemanie z art. 105 ust.1 upapp, iż jest on uprawniony do dochodzenia ochrony praw autorskich do utworów audiowizualnych na polu reemisji kablowej oraz ma legitymację procesową w tym zakresie- w konsekwencji nie ciąży na powodzie obowiązek wykazywania do których konkretnie utworów audiowizualnych nabył prawa i które z nich były reemitowane przez stronę pozwaną. Operatorzy telewizji kablowych- podobnie jak inne podmioty- zostali decyzją ustawodawcy zobowiązani do wspierania twórczości filmowej poprzez uiszczanie na rzecz (...) (...) 1,5% swoich wpływów określonych w art. 19 ustawy z 30 czerwca 2005r. o kinematografii. O tym ,ze w przypadku producentów audiowizualnych powód jest właściwą organizacją zbiorowego zarządzania , przesądziło orzecznictwo- także w powoływanych w odpowiedzi na pozew wyroku SN z 3.01.2007 r., IV CSK 303/06.

Dodać należy, że w niniejszej sprawie powód nie opierał swych roszczeń o treść art. 70 ust.2¹(2) oraz 3 upapp(na rzecz współtwórców utworu),Powód dochodził swych roszczeń na podstawie art.79 ust1 pkt 3b upapp w zw. z art.17 oraz 21¹ ust.1 upapp w zakresie ochrony autorskich praw majątkowych do utworów audiowizualnych , które co do zasady przysługują producentom utworów audiowizualnych; powód nie dochodzi natomiast o których mowa w art.70 ust2¹ upapp.

Powód oraz (...) reprezentują prawa do innych kategorii utworów. (...) posiada zezwolenie na zbiorowy zarząd obejmujące zarząd prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych ora słownych, słowno-muzycznych, i choreograficznych w utworze audiowizualnym, natomiast (...)powód- posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami majątkowymi do utworów audiowizualnych.

Obowiązek zawarcia umowy licencyjnej z powodem wynikał dla pozwanych z mocy prawa (art.21¹ust.1 upapp), to że nie odebrali pisma przypominającego jedynie o ustawowym obowiązku nie ma zatem znaczenia.

Uprawnione w obecnym stanie prawnym, wobec nowej wyżej powołanej ustawy i uchwalonych tabel, jest stwierdzenie że stawka proponowana przez (...)2,2 %- jest adekwatna do obecnej sytuacji rynkowej; stawka ta uległa obniżeniu(dawniej wynosiła 2,8 %) i była przyjmowana przez szereg podmiotów w zawieranych umowach. Z woli ustawodawcy powód wywierał znaczny wpływ na praktykę kształtowania się omawianych stawek , zawierając z coraz większą liczbą podmiotów umowy z jednolitą dla wszystkich stawką, a Sąd nie widzi przyczyn dla których należałoby inaczej interpretować wolę ustawodawcy-Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 20.05.1999 r., I CKN 1139/97 stwierdził, że nie można dopatrzeć się naruszenia przepisu art.110 pa w tym, że przy ustalaniu wynagrodzenia należnego brano pod uwagę wskaźniki kształtujące wysokość wynagrodzenia płaconego stronie powodowej przez ogół pozostałych operatorów. Jednolita stawka proponowana wszystkim przedsiębiorcom wynikała z zasady równego traktowania wszystkich użytkowników, która między innymi wymaga zadbania, aby podmioty dbające o przestrzeganie prawa nie były poszkodowane w stosunku do tych, które nie uiszczają wynagrodzeń należnych na rzecz twórców. Reasumując ,określenie wynagrodzenia jako 2,2 % od wpływów uzasadnione jest dotychczasową praktyką rynkową w umowach zawieranych przez powoda a także przez stowarzyszenie (...). Odnośnie matematycznych wyliczeń sporu między stronami nie było; sporne było co należy przyjąć jako materiał do obliczeń.

Jak już zaznaczono, powód wykazał że podział wpływów pomiędzy poszczególne organizacje jest rozłączny i w okresie objętym pozwem nie ma możliwości aby pozwani mieli obowiązek zapłacić jakiejś kolejnej organizacji. Czy przyszłości takowa organizacja powstanie , nie ma znaczenia , gdyż sąd orzeka wg stanu na datę zamknięcia rozprawy. Należy wskazać, że przy obliczaniu wysokości roszczenia powód uwzględnił ,że od 2011 roku należności pobierane przez organizacje zbiorowego zarządzania obciążone są podatkiem VAT w stawce 23 %.(art.8 ust 2a ustawy o podatku VAT).Odnośnie kwestii podatku od towarów i usług, kwestia ta jest materia prawa podatkowego, które reguluje jakie czynności i kiedy zostają opodatkowane, można jedynie nadmienić , iż podatek ten z założenia jest podatkiem przerzucalnym, a zatem powód miał prawo dokonać takich wyliczeń swoich należności.

Roszczenie powoda było parokrotnie zmieniane, ale generalnie składało się z dwóch części: roszczenia o zapłatę oraz roszczenia o zobowiązanie do udzielenia informacji i dostarczenia dokumentacji. Postępowanie o roszczenie „informacyjne” w toku sprawy zostało zrealizowane a zatem postępowanie w tym zakresie umorzono. Umorzono także postępowanie w części wskazanej przez powoda- wobec obniżenia wysokości żądanej stawki, we wskazanym zakresie postępowanie umorzono na zasadzie art.355 w zw. z art.203 kpc (pkt 2 wyroku).

Wobec wykazania obowiązku zapłaty wskazanej ostatecznie przez pozwanego kwoty orzeczono w oparciu wskazywane wyżej przepisy jak w pkt 1 wyroku; o odsetkach orzeczono na zasadzie art.481 kc.

O kosztach orzeczono na zasadzie art.98 kpc , na koszty składają się kwoty wskazane przez powoda w protokole ostatniej rozprawy. Roszczenie informacyjne powoda zostało zaspokojone w toku procesu, a zatem to pozwanego należy uznać za stronę przegrywającą spór. Zasadą jest ,że strona przegrywająca spór ponosi koszty postępowania a odstępstwa od tej zasady muszą wynikać ze szczególnych okoliczności, których nie ma w niniejszej sprawie. Skoro strona decyduje się prowadzić proces ,musi się liczyć z obowiązkiem poniesienia kosztów procesu. Wobec powyższego postanowiono jak w sentencji.

O nieuiszczonych kosztach sądowych (wydatki na czynności biegłego) postanowiono na zasadzie art.113 ust 1uoks, mając na uwadze ,że pozwani -mimo wyraźnego sprzeciwu powoda-konsekwentnie wnioskowali o przeprowadzenie tego dowodu połączonego z wydatkami.